EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 25.11.2009
KOM(2009)640 slutlig

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

Kärnkompetenser för en värld i förändring

Utkast till 2010 års gemensamma lägesrapport från rådet och kommissionen om genomförandet av arbetsprogrammet ”Utbildning 2010”

{SEK(2009) 1598}

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

Kärnkompetenser för en värld i förändring

Utkast till 2010 års gemensamma lägesrapport från rådet och kommissionen om genomförandet av arbetsprogrammet ”Utbildning 2010”

(Text av betydelse för EES)

1. INLEDNING

Utbildning ligger i själva hjärtat av Lissabonagendan för tillväxt och sysselsättning och ingår i dess uppföljning i 2020 års-perspektivet. Att inrätta en välfungerande ”kunskapstriangel” som omfattar utbildning, forskning och innovation och att hjälpa *alla* att skaffa sig bättre färdigheter är avgörande för konkurrenskraft, tillväxt och sysselsättning samt för rättvisa och social integration. Den ekonomiska nedgången gör att dessa långsiktiga mål blir ännu mer aktuella. Både offentliga och privata budgetar är under stor påfrestning, de jobb som finns försvinner, och nya jobb kräver andra och bättre färdigheter. Utbildningssystemen måste därför bli mycket mer öppna och lyhörda för medborgarnas, arbetsmarknadens och hela samhällets behov.

Samarbetet på europeisk nivå inom utbildningspolitiken har sedan 2002[1] stött utbildningsreformer i olika länder och bidragit till att inlärare och yrkesverksamma kunnat röra sig runt om i Europa. Rådet har, med full respekt för medlemsstaternas ansvar för utbildningssystemen, byggt vidare på detta tillvägagångssätt och i maj 2009 gav det sitt stöd till en strategisk ram för europeiskt utbildningssamarbete (Utbildning 2020)[2].

I denna fjärde gemensamma rapport läggs tyngdpunkten vid framstegen mot överenskomna utbildningsmål under åren 2007-2009. Rapporten bygger på en utförlig bedömning av nationella rapporter och resultat i förhållande till en rad indikatorer och riktmärken[3]. Rapporten fokuseras huvudsakligen på genomförandet av 2006 års rekommendation om nyckelkompetenser[4]. Det finns dessutom en översikt av utvecklingen av nationella strategier för livslångt lärande och av de reformer som företagits för att göra yrkesutbildningen mer attraktiv och relevant för arbetsmarknadens behov, och för att modernisera den högre utbildningen. I rapporten tas också hänsyn till nyligen kartlagda utmaningar, särskilt de som är kopplade till initiativet ”Ny kompetens för nya arbetstillfällen”[5]. Trots att medlemsstaterna inte uttryckligen fokuserade sina rapporter på hur utbildningen bör reagera på den ekonomiska krisen, är de frågor som de tagit upp, särskilt framstegen i genomförandet av ett kompetensbaserat tillvägagångssätt, samt moderniseringen av yrkesinriktad och högre utbildning, avgörande för att Europa ska lyckas ta sig ut ur den rådande krisen.

---

1 EGT C 142, 14.6.2002, s. 1.
2 EUT C 119, 28.5.2009. s. 2.
3 SEK (2009) 1598 och SEK (2009) 1616.
4 EUT L 394, s. 10, 30.12.2006, s. 10.
5 KOM(2008) 868.

Följande tendenser och utmaningar framgår av rapporterna:

(1) Trots allmänt förbättrade utbildningsresultat i EU kommer merparten av riktmärkena för 2010 inte att uppnås, och resultaten är faktiskt på nedgång för det väsentliga riktmärket som gäller läskunnighet. Mer verkningsfulla initiativ på nationell nivå krävs om dessa riktmärken ska uppnås. Den ekonomiska krisen visar att det brådskar med reformer och att man måste fortsätta att investera i utbildningssystemen för att möta det viktigaste ekonomiska och sociala utmaningarna.

(2) Många länder inför reformer som uttryckligen använder ramverket för kärnkompetenser. Det har gjorts goda framsteg i anpassningen av skolornas läroplaner. Mycket återstår dock att göra för att stödja lärarnas kompetensutveckling, uppdatera bedömningsmetoder och införa nya sätt att organisera lärandet. En mycket viktig uppgift består i att se till att *alla* inlärare, inbegripet de som är mindre gynnade och de som deltar i yrkes- och vuxenutbildning, får dra fördel av innovativa metoder.

(3) En olöst uppgift är att genomföra livslångt lärande via formellt, icke-formellt och informellt lärande, och att öka rörligheten. Utbildningsanstalterna, inbegripet högskolorna, bör bli mer öppna och möta arbetsmarknadens och samhällets behov. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt upprättandet av partnerskap mellan utbildnings- och arbetsvärlden.

2. KÄRNKOMPETENSER

I den europeiska ramen för nyckelkompetenser för livslångt lärande[6] kartläggs och fastställs följande åtta kärnkompetenser som är nödvändiga för personlig utveckling, aktivt medborgarskap, social sammanhållning och anställbarhet i ett kunskapsbaserat samhälle:

1. Kommunikation på modersmålet. 2. Kommunikation på främmande språk. 3. Matematiskt kunnande och grundläggande naturvetenskaplig och teknisk kompetens. 4. Digital kompetens. 5. Lära att lära. 6. Social och medborgerlig kompetens. 7. Initiativförmåga och företagaranda. 8. Kulturell medvetenhet och kulturella uttrycksformer.

Den grundläggande utbildningen bör stödja utvecklingen av dessa kärnkompetenser upp till en nivå som rustar alla unga människor, inbegripet de mindre gynnade, för vidareutbildning och arbetsliv. Vuxenutbildningen börja ge alla vuxna faktiska möjligheter att utveckla och uppdatera sina kärnkompetenser under hela livet.

2.1. Framsteg i reformerna av läroplanerna

I hela EU råder det en tydlig tendens mot kompetensbaserad undervisning och inlärning, där man utgår från läranderesultat. Den europeiska ramen för nyckelkompetenser har avsevärt bidragit till detta. I några länder har den varit i centrum för reformen av utbildningspolitiken.

Avsevärda framsteg har i synnerhet gjorts beträffande skolornas läroplaner. Traditionella ämnesområden som <u>modersmål, främmande språk eller matematik och naturvetenskapliga ämnen</u> behandlas på ett mer ämnesövergripande sätt, med mer tonvikt på färdigheter och positiva attityder och inte bara kunskaper, och med mer tillämpningar i verkliga livet. De

[6] EUT L 394, 30.12.2006, s. 10.

övergripande kärnkompetenserna får mer plats och framhävs tydligare i läroplanerna. Till följd av det som många medlemsstater bedömde som dåliga resultat i 2006 års Pisa-undersökning har flera länder infört strategier eller handlingsplaner för att höja nivån på de grundläggande färdigheterna, särskilt inom läsning, matematik och naturvetenskap.

2.2. Organiseringen av lärandet i skolorna behöver ytterligare förbättras

Även om läroplanerna allmänt sett håller på att förändras, räcker inte bara detta. Det kompetensbaserade tillvägagångssättet innebär också att man har färdigheter och attityder för att tillämpa kunskaper på ett lämpligt sätt, och att man utvecklar positiva attityder till vidareutbildning, kritiskt tänkande och kreativitet. Detta utgör en verklig utmaning för organiseringen av lärandet och vilar huvudsakligen på lärarnas och skolledningens förmåga. Det kräver också att ett mer uttryckligt ansvar för att förbereda eleverna för vidareutbildning ingår i skolornas uppdrag.

2.2.1. Praktisk tillämpning av övergripande kärnkompetenser

Det görs mycket för att utrusta skolor med ny teknik och tillhandahålla grundläggande IKT-färdigheter som en del av den digitala kompetensen. Emellertid lär sig ungdomar IKT-färdigheter i allt större utsträckning informellt, och sådana aspekter som kritiskt tänkande i användningen av ny teknik och nya medier, riskmedvetenhet samt etiska och juridiska frågor har fått mindre uppmärksamhet. Allteftersom IKT-användningen blir ett allt vanligare inslag i människors liv bör dessa frågor uttryckligen tas upp i undervisning och inlärning. Den nya teknikens potential att främja innovation och kreativitet samt nya partnerskap och skräddarsytt lärande behöver utforskas bättre.

Lära att lära är också kompetenser som finns i många läroplaner, men skolor och lärare behöver mer stöd för att systematiskt integrera dessa i undervisning och inlärning och för att främja lärandekulturen under hela skolgången. Innovativa metoder som skräddarsydda lärandeplaner och forskningsbaserat lärande kan visa sig särskilt användbara för dem vars tidigare erfarenheter av skolan varit negativa.

På samma sätt gäller det att gå vidare än bara kunskaper när man söker att förmedla social och medborgerlig kompetens, initiativförmåga och företagaranda samt kulturell medvetenhet. Eleverna behöver fler tillfällen att ta initiativ och lära sig i skolor som är öppna mot arbetsvärlden, volontärarbete, idrott och kultur, däribland via aktiviteter tillsammans med arbetsgivare, ungdomsgrupper, verksamma inom kultur och det civila samhället.

Det finns allt fler exempel på hur företagaranda kan främjas via partnerskap med företag eller utvecklingen av elevdrivna miniföretag. Det framgår av meningsutbyten att dessa måste kompletteras med skolans insatser för att främja initiativtagande, kreativitet och innovation.

2.2.2. Utbildning för lärare och skolledning

Kvaliteten på undervisningen är den viktigaste faktorn inom skolan som förklarar elevernas resultat. I somliga länder finns det tecken på att den grundläggande lärarutbildningen förbereder lärarna till att använda tillvägagångssättet med kärnkompetenser. Emellertid är merparten lärare redan i tjänst. Det finns inte mycket belägg i nationella rapporter eller meningsutbyten om utbildningspolitik på systematiska ansträngningar för att uppdatera lärarnas färdigheter på lämpligt sätt.

Enligt Talis-undersökningen[7] har lärarna inte många incitament för att förbättra undervisningen, och de vanligaste slagen av fortbildning som de har tillgång till är inte de mest verkningsfulla. Merparten lärare skulle vilja få mer fortbildning (särskilt vad gäller inlärare med särskilda behov, IKT-färdigheter och elevbeteende).

Fortbildning för skolledare är avgörande eftersom de ansvarar för att införa en miljö där elever och lärare drar nytta av skolor som lärgemenskaper. Det är dock endast några få länder som har obligatorisk fortbildning för skolledningen.

2.2.3. Att utveckla bedömning och utvärdering

Det finns allt mer belägg på att bedömningar avsevärt bidrar till effektiv inlärning och bättre motivation.

Minimistandarder och centraliserade bedömningar används nu i de flesta länderna, åtminstone inom allmän utbildning, för att på en jämförbar grund bedöma om eleverna förvärvat kärnkompetenserna.

De flesta bedömningsmetoder som används för närvarande betonar dock i stor utsträckning kunskaper och memorisering och fångar inte in tillräckligt den väsentliga aspekten i kärnkompetenserna som rör färdigheter och attityder. Bedömningen av övergripande kärnkompetenser och bedömningen inom ramen för ämnesövergripande arbete förefaller otillräcklig. Erfarenheten hos länder som använder kompletterande metoder som bedömning av kolleger, portföljer, individuellt lärande eller system för skolbedömning, samt projektbaserad bedömning, bör undersökas närmare och ligga till grund för vidare utveckling.

2.3. Mer insatser behövs för läskunnighet och till förmån för de mindre gynnade eleverna

En god läskunninghetsnivå är grunden för kärnkompetenser och för livslångt lärande och man bör därför se till att den förvärvas så tidigt som möjligt. Därför ger den försämrade prestationen inom läsfärdighet i förhållande till EU:s riktmärke för 2010 anledning till fortsatt djup oro. Otillräcklig läskunnighet, särskilt bland pojkar och invandrare, utgör ett allvarligt hinder mot deras utsikter för arbete och välbefinnande. Även om de flesta länderna har infört särskilda åtgärder för att stödja förvärvandet av läsfärdighet framstår det klart att mer effektiva insatser på nationell nivå är nödvändiga.

Medan EU:s riktmärke för 2010 är att minska med 20 % andelen femtonåringar med dåliga läsfärdigheter, har denna andel faktiskt ökat från 21,3 % år 2000 till 24,1 % år 2006. Resultaten för elever med invandrarbakgrund inom läsning, matematik och naturvetenskap är lägre än hos infödda elever (uppgifter från Pisa).

Något som framstår som en tydlig tendens är ett mer personligt tillvägagångssätt vad gäller mindre gynnade elevers inlärning. Detta åtföljs ofta av riktade insatser för att stödja de elever som har problem med läskunnighet (inbegripet invandrare) och elever med särskilda utbildningsbehov, eller de elever som riskerar att lämna skolan i förtid. Av nationella rapporter framgår dock att framstegen går långsamt, och att mycket återstår att göra för att uppväga den mindre gynnsamma bakgrunden.

---

[7] OECD 2009.

Man ser en tydlig skillnad mellan länder där elever med särskilda utbildningsbehov integreras i skolan, och de länder där dessa undervisas för sig: andelen elever med särskilda behov som undervisas för sig jämfört med antalet elever totalt i den obligatoriska skolan utgör mellan 0,01 % och 5,1 % (EU-genomsnitt: 2,1 %).

Program som är inriktade på tidigt förvärvande av grundläggande färdigheter, särskilt läs- och räknekunskaper, blir numera en strategi i de flesta länderna. I vissa fall kompletteras de av en systematisk tidigt kartläggning av inlärningsproblem och därpå följande stöd för att undvika att elever hamnar på efterkälken, eller med program som är avsedda att öka intresset för sådana ämnen som främmande språk eller matematik och naturvetenskap.

Även om det är vanligt med särskilda åtgärder till förmån för missgynnade grupper, har några länder infört övergripande juridiska ramar, inbegripet rättighetsbaserad lagstiftning, som gäller både elever i vanliga skolor och särskilda målgrupper.

2.4. Inom yrkes- och vuxenutbildning betonas inte kärnkompetenserna tillräckligt

Av tradition är yrkesutbildning mer inriktad på kompetenser än den allmänna utbildningen. I den flesta länder ingår emellertid hela skalan av kärnkompetenser, såsom den definieras i den europeiska ramen, mindre systematiskt i yrkesutbildningssystemen än i den allmänna utbildningen. I synnerhet bör mer uppmärksamhet ges åt kommunikation på främmande språk och hela raden övergripande kärnkompetenser som blir allt viktigare med tanke på de behov som växer fram på arbetsmarknaden och i samhället. Utmaningen berör läroplaner, undervisnings- och inlärningsmetoder samt utbildningen av lärare och utbildare.

De flesta länderna betonar vikten av ett effektivt vuxenutbildningssystem. Syftet är att ge vuxna bättre färdigheter för arbetsmarknaden, social integration och förberedelse inför ett aktivt åldrande.

Vissa framsteg har gjorts när det gäller att öka vuxnas deltagande i utbildning, men inte tillräckligt för att uppnå riktmärket för 2010 på 12,5 %. År 2008 deltog 9,5 % européer i åldern 25-64 år i någon utbildning under de fyra veckorna före undersökningen, och deltagandet av välutbildade vuxna kunde vara fem gånger så stort som av lågutbildade.

77 miljoner européer i åldrarna 25-64 år (nästan 30 %) har fortfarande högst grundskoleutbildning.

Åtgärder för att stödja möjligheterna för vuxna att förvärva kärnkompetenser inbegriper ny och reviderad lagstiftning, bättre tillhandahållande och styrformer samt särskilda finansieringsåtgärder. I linje med handlingsplanen för vuxenutbildning[8] uppmärksammar man läskunnighet, språk och digital kompetens särskilt bland lågutbildade eller arbetslösa vuxna och invandrare. Det finns gott om program för ”en andra chans” för att avsluta skolutbildningen. Läs- och räknekunskaper ingår även ibland i yrkesinriktade kurser. Att kombinera sådana åtgärder med vägledning och erkännande av såväl formellt som icke-formellt och informellt lärande ses som ett sätt att uppnå bra resultat.

Det är dock också viktigt för vuxenutbildningen att utbudet täcker hela skalan av kärnkompetenser, och att man inte koncentrerar sig på enskilda färdigheter som läskunnighet

[8] KOM(2007) 558 och EUT C 140, 6.6.2008, s. 10.

eller särskilda yrkesfärdigheter. Utbildningen bör se till behoven hos vuxna med alla slags kvalifikationer, inbegripet lågutbildade, vuxna med särskilda utbildningsbehov samt äldre. Färdigheterna hos lärare inom vuxenutbildningen bör därför uppgraderas i enlighet med detta.

3. STRATEGIER OCH INSTRUMENT FÖR LIVSLÅNGT LÄRANDE

3.1. Livslångt lärande är ett etablerat begrepp

Alla EU-länder erkänner livslångt lärande ”från vaggan till graven” som ett väsentligt inslag för tillväxt, sysselsättning och social integrering. En viktig aspekt i detta är nivån på deltagande i utbildning av personer i åldern 4-64 år, vilken ökar i nästan alla EU-länder[9].

De flesta länderna har antagit uttryckliga strategier för livslångt lärande. Särskilda insatser har gjorts för att utarbeta instrument som stöder flexibla lärandebanor mellan olika delar av utbildningssystemen.

Genomförandet av den europeiska ramen för kvalifikationer går in i ett avgörande skede. De flesta länder gör avsevärda framsteg i utarbetandet av nationella ramar för kvalifikationer som omfattar alla nivåer och slag av utbildning, och i kopplingen av sina ramar till den europeiska ramen senast 2010. Detta är knutet till att man i större omfattande använder läranderesultat för att definiera och beskriva kvalifikationer och validerar icke-formellt och informellt lärande.

Man har också vidtagit åtgärder för att vidareutveckla system för livslång vägledning, särskilt för vuxna. Emellertid bör de olika vägledningssystemen ännu samordnas bättre, också för att hjälpa unga människor att fullgöra sin utbildning och komma in på arbetsmarknaden.

3.2. Genomförandet återstår

Genomförandet och vidareutvecklingen av strategier för livslångt lärande återstår som en stor utmaning. Strategierna är konsekventa och övergripande bara i ett antal fall och somliga fokuserar alltjämt på särskilda sektorer eller målgrupper snarare än hela livscykeln. För att få önskat resultat måste strategierna täcka tillräckligt långa tidsperioder, skapa möjligheter för alla åldersgrupper, samt revideras och vidareutvecklas. För att göra dem mer relevanta och genomslagskraftiga, och för att motivera enskilda att delta i lärande, behövs ett större engagemang från intressenternas sida och bättre samarbete med andra politikområden än utbildning. En avgörande fråga i den rådande ekonomiska krisen är bristen på lämpliga mekanismer för att på ett strategiskt sätt använda begränsade medel, däribland för att ta hänsyn till nya och framväxande behov av färdigheter.

4. YRKESINRIKTAD UTBILDNING

4.1. För en attraktiv utbildning av hög kvalitet

Huvudsyftet med Köpenhamnsprocessen, nämligen att göra yrkesutbildningssystem mer attraktiva och av högre kvalitet, har tagits upp, bland annat genom att man inför kvalitetssäkringssystem, i enlighet med den nyligen antagna europeiska referensramen för

[9] Se SEK (2009) 1616, kapitel 1, diagram 1.2.

kvalitetssäkring av yrkesutbildning[10]. De flesta EU-länder prioriterar detta. Särskilt uppmärksamhet riktas på professionalisering av lärare och utbildare. Man använder modulsystem i högre grad för att göra yrkesutbildningen mer flexibel och lyhörd för inlärarnas och företagens behov.

4.2. Utbudet av yrkesutbildning måste bli mer relevant

Enligt initiativet ”Ny kompetens för nya arbetstillfällen” återstår stora utmaningar. Den bristfälliga matchningen mellan färdighetsnivåer och arbetsmarknadens krav kommer sannolikt att tillta fram till 2020 om yrkesutbildningssystemen inte kan reagera snabbare och mer flexibelt på den förväntade ökningen av kvalifikations- och färdighetsbehoven.

För att göra yrkesutbildningen mer relevant för arbetsmarknadens behov blir utbildning på arbetsplatsen ett allt viktigare komplement till den utbildning som skolorna ger. Ett antal länder som inte har någon större tradition på dessa områden upprättar nya lärlingssystem och utvecklar samarbete med arbetsmarknadens parter för att planera och uppdatera utbudet av yrkesutbildning. Det behövs dock en ännu närmare koppling till näringslivet och ytterligare utvidgning av lärandet på arbetsplatsen om yrkesutbildningssystemen ska anpassas till arbetsmarknadens nya behov. Mer insatser behövs också för att utarbeta effektiva verktyg för att förutse behoven av färdigheter.

Alltmedan man i större utsträckning satsar på att underlätta övergången från yrkesinriktad till högre utbildning måste framstegen gå snabbare. Deltagare i yrkesutbildning behöver fortfarande mer attraktiva kvalifikationer och möjligheter till rörlighet samt bättre vägledning and språkundervisning.

5. ATT MODERNISERA DEN HÖGRE UTBILDNINGEN

5.1. Vissa framsteg vad gäller bättre tillträde och diversifiering av finansieringen

Det finns en tilltagande politisk medvetenhet om att livslångt lärande kan bli verklighet om icke-traditionella inlärare får tillträde till högre utbildning. De flesta länder har vidtagit åtgärder, däribland finansiella incitament för att öka deltagandet av studenter med lägre socioekonomisk status.

24 % av Europas vuxna befolkning (i åldern 25-64 år) har en avslutad högre (dvs. eftergymnasial) utbildning, vilket ligger långt bakom både USA och Japan (med 40 %).

Inkomstkällorna blir alltmer diversifierade på högskolorna, med kursavgifter som den viktigaste. Det blir också allt vanligare med resultatbaserade avtal och konkurrens mellan högskolorna, bland annat om offentliga medel.

5.2. Investering i och tillhandahållande av livslångt lärande är frågor som återstår

Att öka investeringarna från såväl offentliga som privata källor återstår som en utmaning, särskilt under en ekonomisk kris. Några EU-länders initiativ för att öka och styra resurser mot investering i högre utbildning är goda tecken, men ytterligare ansträngningar till diversifiering bör göras för att skaffa ytterligare medel.

---

[10] EUT C 155, s.1, 8.7.2009, s. 1.

Det är fortfarande rigida strukturella och kulturella system som utgör de största hindren mot att stärka den högre utbildningens roll i yrkesrelaterad eller personlig utveckling för dem som redan arbetar. Högskolorna bör få incitament för att utarbeta mer flexibla kursplaner och närvarosystem och utvidga valideringen av tidigare lärande. Den högre utbildningen måste vara en naturlig parter i utvecklingen av övergripande nationella kvalitetsramar.

Större autonomi för högskolorna och bättre styrformer och redovisningsskyldighet för lärosätena är avgörande för att de ska kunna ta emot icke-traditionella inlärare och diversifiera sina inkomster. Partnerskap mellan högskolor och företag[11] kan skapa lämpliga förutsättningar för en större andel av privata medel från företag, och i linje med initiativet ”ny kompetens för nya arbetstillfällen” hjälpa universiteten utarbeta kursplaner och kvalifikationer som är mer relevanta för de kompetenser som både arbetsmarknaden och studenterna behöver[12].

6. HUR VI KAN GÅ VIDARE

6.1. Att förstärka EU-samarbetet i genomförandet av den nya strategiska ramen

Denna gemensamma lägesrapport för 2010 anger framsteg på ett antal viktiga områden och visar hur europeiskt samarbete har bidragit till nationella reformer[13]. Emellertid pekar också rapporten på väsentliga utmaningar, särskilt vad gäller det fullständiga genomförandet av kärnkompetenser och en mer öppen och relevant utbildning, vilket kräver ytterligare politiska åtgärder både på europeisk och nationell nivå.

Den strategiska utbildningsplanen för 2020 tillhandahåller sätt att hantera dessa utmaningar. Uppföljningen bör ingå i de prioriterade arbetsområden som särskilt poängteras för den första arbetscykeln för åren 2009-2011, och som är kopplade till genomförandet av initiativet ”Ny kompetens för nya arbetstillfällen” och EU:s ungdomsstrategi[14].

6.2. Kärnkompetenser för alla med livslångt lärande som grund

Många länder är i färd med att reformera sina läroplaner med tydlig utgångspunkt i ramen för kärnkompetenser, särskilt i skolsektorn. Innovativa tillvägagångssätt inom undervisning och lärande måste dock utarbetas och genomföras i bredare skala för att se till att alla invånare har tillgång till lärandemöjligheter av hög kvalitet under hela livet.

- Mer måste göras för stödja dem som riskerar att misslyckas med utbildningen att förvärva kärnkompetenser. Man bör ytterligare utöka de befintliga insatserna för att tillhandahålla ytterligare medel för mindre gynnade inlärare, stöd till särskilda utbildningsbehov i integrerande miljöer eller riktade åtgärder för att förebygga att elever lämnar skolan i förtid. Det ökande antalet personer med dålig läsfärdighet utgör det största orosmomentet. Övergripande insatser som täcker alla lärandenivåer, från förskolan till yrkesutbildning och vuxenutbildning, krävs både på nationell och europeisk nivå.

---

11 KOM(2009) 158.
12 Se Eurobarometer nr 260.
13 Se även SEK (2009) 1598.
14 KOM(2009) 200.

- Mer måste också göras för att utarbeta undervisnings- och bedömningsmetoder som motsvarar tillvägagångssättet med kärnkompetenser i centrum. Lärandet måste förse deltagarna inte bara med kunskap utan också med relevanta färdigheter och attityder. Särskilda insatser behövs för de övergripande kärnkompetenser som är avgörande för mer kreativitet och innovation och för framgång på arbetsmarknaden och i samhället rent allmänt. Fortbildningen för alla lärare, utbildare och skolledare måste ge dem de färdigheter, både pedagogiska och andra, som behövs för att de ska ta sig an de nya roller som detta tillvägagångssätt innebär. Det är också avgörande att göra läraryrket mer attraktivt.

- Vi måste förstärka de kompetenser som krävs för att delta i vidareutbildning och på arbetsmarknaden, och de brukar ofta vara nära kopplade till varandra. Detta innebär att vidareutveckla tillvägagångssättet med kärnkompetenser bortom skolsektorn, i yrkesutbildning och vuxenutbildning, och se till att högskoleresultaten bättre motsvarar arbetsmarknadens behov. Detta innebär också att man utarbetar sätt på vilka man kan utvärdera och registrera övergripande kompetenser, färdigheter och attityder som är av betydelse för tillträde till arbete och vidareutbildning. Ett gemensamt ”språk” som kopplar samman utbildningsvärlden och arbetsmarknaden måste utarbetas för att arbetsgivare och allmänheten ska kunna förstå hur kärnkompetenser och läranderesultat är relevanta för olika uppgifter och yrken. Det skulle underlätta rörligheten inom yrken och geografiskt.

6.3. Mer arbete i form av partnerskap

För att höja människors kompetensnivå och på så sätt utrusta dem bättre för framtiden, måste utbildningssystemen också blir mer öppna och relevanta för världen runt omkring.

- Man bör på alla nivåer främja partnerskap mellan läroanstalter och omvärlden, särskilt näringslivet. Sådana partnerskap bör samla yrkesverksamma inom utbildning, företag, organ i det civila samhället samt nationella och regionala myndigheter med en gemensam agenda och i ett perspektiv av livslångt lärande. Partnerskapen skulle också skapa nya möjligheter för rörlighet i lärandesyfte.

- Mer incitament behövs för att uppmuntra högskolor till att ta emot icke-traditionella inlärare och missgynnade grupper, däribland via partnerskap med aktörer utanför högskolorna.

- Inlärare bör få fler och bättre möjligheter att skaffa sig praktisk erfarenhet och insikt i yrkes-, samhälls- och kulturlivet. I detta syfte bör arbetsplatsbaserad inlärning, lärlingsutbildning och volontärarbete får en mycket större plats, inte bara i yrkes- och vuxenutbildning utan även i skolor och högskolor.

- Utarbetandet och genomförandet av strategier för livslångt lärande bör ske med medverkan av intressenter och utbildningsleverantörer och inbegripa samarbete med andra politiska sektorer än utbildning.

6.4. Utbildningens plats i EU:s strategi efter 2010

Investering i utbildning är avgörande för att komma ut ur den ekonomiska krisen, både som ett inslag i långsiktiga strukturreformer och för att minska krisens omedelbara sociala effekter. Mer än någonsin beror Europas framgångar i den globala konkurrensen på dess färdigheter

och innovationskapacitet och en snabb övergång till en energisnål och kunskapsbaserad ekonomi.

Man måste ytterligare stärka utbildning som en av sidorna i kunskapstriangeln. Innovation och tillväxt blir svaga utan en bred bas med kunskaper, färdigheter och kompetenser som främjar begåvning och kreativitet från tidig ålder och uppdateras under hela vuxenlivet.

Livslångt lärande och rörlighet som tillhandahålls av utbildning av hög kvalitet är avgörande för att alla människor ska kunna förvärva de färdigheter som är relevanta inte bara för arbetsmarknaden utan för social integration och delaktighet i samhället. Den strategiska utbildningsramen för 2020 kommer att tillsammans med initiativet ”Ny kompetens för nya arbetstillfällen” att utgöra ett viktigt bidrag i förverkligandet av detta övergripande mål, och vara i själva centrum för den framtida tillväxt- och sysselsättningsstrategin.